

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
Националната програма „Без свободен час“
Модул „Без свободен час в училище“ - заместване на отсъстващи
педагогически специалисти

Средно училище „Васил Левски“ с професионални паралелки
гр. Ветово, обл. Русенска, ул. „Васил Левски“ № 1,
тел.: 08161 20-04; 0879620093 e-mail: info-1803001@edu.mon.bg

УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА за часовете, които се водят от учители неспециалисти за
учебната 2026/2027 година

Разгледана и приета на заседание на ПС, Протокол №11/04.09.2026 г.

Утвърдена със заповед №РД-1196/04.09.2026 г..

ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Учебната програма е създадена из изпълнение изискванията на Националната програма „Без свободен час в училище“. Мярката цели повишаване ефективността на разходите на училищата чрез оптимизиране на вътрешната структура и качеството на образованието по отношение на изпълнението на държавните образователни изисквания. Чрез нея се предоставят допълнителни средства за изплащане на реално взети учебни часове от учители, които заместват отсъстващи от работа учители. Предназначена е за учители-неспециалисти, които ще водят учебни часове в случай на отсъстващи от учебни занятия учители и неосигурени заместници-специалисти.

ОСНОВНА ЦЕЛ: Да помогне на учителите - неспециалисти да обучат учениците на жизнено важни и социални умения вместо да се създават предпоставки за застрашаване живота и здравето на учениците в „свободните“ часове.

ОСНОВНИ ЗАДАЧИ:

1. Учениците да участват пряко в дискусии, форуми и дебати по обществено значими и социални въпроси.
2. Да се изградят у тях нагласи за грижливо отношение към продуктите на човешкия труд.
3. Да се доразвият поредицата от личностни качества като:
 - o основни житейски умения;
 - o умения за общуване при решаване на социални проблеми в бита;
 - o умения, осигуряващи предприемчивост, прецизност и дисциплинираност;
 - o умения за вземане на решения;
 - o умения за отстояване на безопасно поведение и поемане на отговорност.
4. Поетапно и в зависимост от възрастта да се изградят представите на младите хора за начина на живот и проблемите в съвременните условия в страната и в ЕС.
5. Да се формира достатъчна за етапа на образование организационна, икономическа, здравна, естетическа и екологична култура.

ПРИОРИТЕТИ

1. Формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели, свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.
2. Развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот и за доброволното адаптиране на поведение, благоприятстващото здравето. Запознаване с правилата при противоепидемична обстановка, прилагане на мерки за безопасност в условията на пандемия.
3. Формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие.
4. Усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращи позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

I. Здравно образование

Примерни теми	Дата	Клас, паралелка	Титуляр	Заместник
1.-4. клас				
1. Човешкото тяло				
2. Промени в човешкото тяло в процеса на растеж				
3. Разлика между половете				
4. Хранене. Гладуване. Ползи и вреди.				
5. Вреди при пушене при подрастващите.				
6. Лична хигиена.				
7. Човешкото тяло				
8. Опазване живота и здравето на човека.				
9. Оказване на първа помощ при наранявания				
10. Оказване на първа помощ при изгаряния				
11. Екологията на преден план в живота на човека				
12. Екологични дейности в полза на човека				
13. Автомобили, които подобряват качеството на въздуха				
14. Застрашени природни зони				
15. Изменението на климата				
16. Глобалното затопляне.				
17. Как влияе замърсяването на околната среда?				
18. Насърчаване подрастващите към здравословен начин на				

Примерни теми	Дата	Клас	Титуляр	Заместник
5.-7.клас				
1.Характерни особености на физическото развитие				
2. Характерни особености на психическото развитие				
3.Последствия от употребата на психоактивни вещества				
4.Сексуалност като естествена част от живота				
5.Оказване на първа помощ				
6.Промени в тялото в периода на юношеството				
7.Болести,предавани по полов път ,ХИВ/СПИН				
8.Здравословно хранене.				
9. Тормоза в училище				
10.Вредата от тютюнопушенето и вейп устройства.				
11.Основни права на детето				
12 Екология и опазване на околната среда.				
13. Замърсители на околната среда				
14. Разделяй и рециклирай.				
15.Начини за насърчаване на подрастващите към				
8.-12.кл.				
1.Промени, свързани с юношеството				
2.Влияние на психоактивните вещества върху репродуктивното здраве и бременността				
3.Бъдещо родителство				
4. Болести,предавани по полов път,ХИВ/СПИН				
5.Предпазване от нежелана бременност				
6.Анорексия и булимия				
7.Влияние на средата върху личния избор на начин на хранене				
8.Различно сексуално поведение				
9.Световен ден за борба срещу СПИН				
10. 31 май-световен ден без тютюнопушене				
11.Значението на един екологичен свят				
12.Липса на екологично равновесие в природата				
13. Нивото на водата в океана				
14.Неблагоприятни климатични промени за цялото				

II. Гражданско образование

Примерни теми	Дата	Клас, паралелка	Титуляр	Заместник
1.- 4. клас				
1. Различия между хората				
2. Демократични форми на училищния живот				
3. Основни права на човека и права на детето				
4. Роля на семейството				
5. Национални празници				
6. Правила за общуване в обществото				
7. 9 май - световен ден на Европа				
8. Празници. Традиции. Обичаи.				
9. 16 ноември - международен ден на толерантността				
10. 3 март - Освобождението на България				
11. 6 септември - Съединението на Източна Румелия с Княжество България				
12. 22 септември - Независимостта на България				

Примерни теми	Дата	Клас,паралелка	Титуляр	Заместник
11.Отношенията между момичета и момчета				
12.Обществено значение на различните професии				
13. Аз съм гражданин на моята държава				
14. Живот в промените и отговорно гражданско поведение				
8.-12.кл				
1.Решаване на конфликти				
2.Права на групи със специални нужди				
3.Проблеми на ученическата общност				
4.Изразяване на обич и близост				
5.Семейството като социална единица				
6.Статус на гражданина и ролята му в публичния живот				
7.Отговорност на отделния индивид в обществото				
8.Справедливост и солидарност				
9. Криптовалута- биткойн				
10. Кибертормоз				
11.Пет опасности в интернет, които пренебрегваме				
12.Основни права на детето				
13. Трудности, с които не успяваш да се справиш?				
14. Какви качества трябва да притежава достойния човек?				
15.Преодоляване на стрес и напрежение				
16. Граждански форми на отстояване на човешките права				
17. Аз, България и променящия се свят				
18. Нарушаване на човешките права по света:				
19. ЕС. България в ЕС				
20. Какъв човек си и какъв искаш да бъдеш?				

III. Екологично образование

Примерни теми	Дата	Клас,паралелка	Титуляр	Заместник
1.-4.клас				
1.Източници и начини за производство на енергия				
2.Основни начини за опазване на природата				
3.Значение на водата,почвата и въздуха за живота на хората ,животните и растенията				
4.Значение на пестенето на енергия за опазване на природните ресурси				
5.Енергията у дома				
6 Ветропаркове в България				
7.Опазване на въздуха и водата.				
8.Опазване на почвите и горите.				
9. Да пазим природата				

	Дата	Клас,паралелка	Титуляр	Заместник
10.Места,които хората замърсяват				
11.Правила за опазване на околната среда.				
12.Опазване на животинския свят.				
13.Опазване на растителния свят				
14.				
15.				
16.				
17.				

	Дата	Клас	Титуляр	Заместник
5-7клас				
1.Зелена енергия				
2.Роля на човека за опазване на биологичното разнообразие				
3.Основни начини за опазване на природата				
4.Енергийни източници и производства				
5.Екологични проблеми и значението им за общността				
6.Застрашени и изчезнали видове растения и животни				
7. Опазване на околната среда				
8.22 април- световен ден на Земята				
9.5юни-световен ден за защита на ок.среда				
10.Екология и опазване на околната среда				
11.				
12.				

8-12клас	Дата	Клас	Титуляр	Заместник
1.Последствия от климатичните промени				
2.Горещи точки на замърсяване				
3.Ползи и заплахи от различни видове				
4.Замърсяване на въздуха в градове и села				
5.Замърсяване на въздуха от транспорта,				
6.Водата в дома и опазване на				
7.				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				

IV.Интеркултурно образование

Примерни теми	Дата	Клас	Титуляр	Заместник
1-4клас				
1.Родова история.Бит.Обичаи.Фолклор				
2.Прояви на нетолерантност в отношенията Между представители на различни общности				
3.Сътрудничество в мултикултурни екипи				
4.Културни общности в формална и неформална среда				
5.Документи,отнасящи се до човешките права				
6.Прояви на дискриминация				
7.Родолюбие и национална идентичност.				
8.Различните етноси и общуването между				
9.Споровете в интернет средата.				
10.Опазване на културните ценности.				
5-7клас				
1.Разлика между национална и етническа идентичност				
2.Исторически примери за проява на толерантност				
3.Решаване на конфликти в мултикултурна среда				
4.Нарушаване на човешките права				
5.Културно специфични празници и фестивали				
6.Различни измерения на културна идентичност				

8-12 клас				
1.Културни различия в живота в етническите и религиозни общности у нас				
2.Видове публични политики				
3.Съхраняване на културно-историческото наследство				
4.Междуетнически и междурелигиозни отношения				
5.Събития и проблеми, свързани със интеркултурните взаимоотношения				
6.Автобиография				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				

III. Психофизическо и когнитивно развитие

Примерни теми	Дата	Клас,паралелка	Титуляр	Заместник
1. Кой събития от външния свят предизвикват реакция в мен?				
2. Как да подобря общуването си с другите и да се откажа от лошите привички				
3. Какво знаем за зависимостите - алкохол, хазарт, наркотици				
4. Народо - психология: „С какъвто се събереш, такъв ставаш!".Жертви ли сме на наказанията на родителите си?				

Примерни теми	Дата	Клас,паралелка	Титуляр	Заместник
5. Какво мисля за „правилата“: -Трябва постоянно да съм нащрек, за да не ме смачка този ужасен живот! -Аз съм малък и незначителен и нямам право да натрапвам на другите каквото и да е. Трябва да потисна чувствата си и много да се старая, за да се харесам на хората! -Трябва да полагам максимални усилия, за да се представя винаги в най-добра светлина! -Никой няма право на грешки. Ако човек сгреши, трябва да бъде жестоко наказан! -Трябва да държа хората на дистанция, за да не ме наранят! - Трябва да се представям само в най-добра светлина! -Трябва по всякакъв начин да се старая да си „пасна" с другите (да се нагодя към другите)! -Трябва да успея на всяка цена! -Винаги трябва да се съобразявам с общественото мнение!				

IV. По избор на учители и ученици

[illegible]

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Повишаване на личното самочувствие на обучаваните и формиране на умения и нагласи за участие в проблемите на класа, училището, обществото.

Умения за активно участие в социалния и обществения живот на страната.

Знания за здравословен начин на живот.

Приобщаване към личните и обществените проблеми,

Изграждане на собствена позиция по социално-значими въпроси и умения за изразяването ѝ.

Перспективно мислене, отговорно отношение и положителни нагласи към хората и света като цяло.

Умения за водене на социален диалог по наболели проблеми на училищно ниво, в семейството, обществото.

Създаване на социални контакти.

Знания за духовните и социалните ценности, интеркултурност.

Изграждане на усет за индивидуалност.

ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

1. Всеки преподавател има право на избор на тема от учебната програма. При избора се има предвид възрастта на учениците и най-вече техният интерес към определена проблематика. За да няма дублиране на теми, при усвояване на определена тема учителят отразява това в материалната книга и в забележка към учебната програма (клас - тема). При наличие на проявен интерес от страна на учениците по определена тема, се допуска разискване в рамките на следващ „свободен“ час, от следващ заместник. Това повторение също се отразява в учебната програма за съответния клас.

2. За качественото провеждане на част от часовете се използват преносим компютър, мултимедия, принтер, информация от глобалната мрежа Интернет, книги от училищната библиотека, други.

3. Основна форма на работа - дискусия. Други форми - казуси, анкети, изследвания, сбирки, ситуационни игри, тематични презентации, лекции от други специалисти, есета, портфолиа.

4. Основен принцип на работа - активност и дискуссионност, които позволяват активно участие на учениците, възможности за изразяване на собствени ценности, нагласи, гледни точки.

5. Учебната програма не предполага записване на учебен план и вписване на цифрови оценки. Оценката за участието на учениците е само качествена. Значимите резултати и нетрадиционните решения се публикуват на сайта на училището.

6. Контрол по изпълнението на учебната програма се осъществява от директора на училището и заместник-директора по учебната дейност (председател на екипа по изпълнение на проекта).

